

Euskal Herriko Ahotsak
ahotsak.com

Isidora Maiztegi Aranbarri

*Soraluze,
Gipuzkoa
(1926)*

Aurkibidea



Biografia



Elgoibarren jaio zen, hiru anai-arrebatatik zaharrena. Aita Sorluzekoa zuen eta ama, berriz, Azkoitiko Madariaga auzokoa. Elgoibarren eskolatu zen umetan, mojen eskolan. Gerra hasi zenean Madariagara ihes egin zuten, eta handik Donostiara. Bertan, Urbietako kaleko eskolan jarraitu zuen ikasten. Sorluzeko amona bakarrik geratu zenean, bere Errekaldeko etxera joan ziren. Aita hil zen arte eskolara joan zen Sorluzen, eta gero Sacia lantegian hasi zen lanean torlojugintzan. Handik kanoi lantegira pasatu zen, eta bertan jardun zuen tornu biragarrian lanean, ezkondu zen arte. Gregorio Argaraterekin ezkondu zen eta hiru seme-alaba izan zituzten.

Zintak

SOR-082

- **Proiektua:** Euskal Herriko Ahotsak
- **Elkarrizketatzailea(k):** Elortza, Kepa
- **Data:** 2010-11-08
- **Iraupena:** 53 min
- **Euskarria:** Bideo digitala
- **Kodifikatzailea:** Elortza, Kepa

Pasarteak

1. Elgoibartik Donostiara eta handik Sorluzera

- **Erref:** SOR-082/002
- **Iraupena:** 0:02:28. **Hasi:** 00:02:12. **Bukatu:** 00:04:40

Gaia(k):

- Politika » Gerra zibila (1936-1939) » Gerraren eragina
- Ohiturak eta bizimodua » Hezkuntza » Mojak

Laburpena:

Elgoibarren jaio eta eskolatu zen, mojekin hasi eta gerra etorri zen arte. Gerraostean aita Donostiara joan zen lanera, eta familia berarekin eraman zuen. Urbietako kaleko eskolan ibili zen orduan Isidora. Donostiatik Sorluzera

etorri ziren. Aita Sacia lantegian hasi zen lanean. Soraluzeko Mesedetako mojekin ere ikasi zuen Isidorak.

2. Hamasei urterekin lanera

- **Erref:** SOR-082/003
- **Iraupena:** 0:01:12. **Hasi:** 00:04:40. **Bukatu:** 00:05:52

Gaia(k):

- Politika » Gerra zibila (1936-1939) » Errepresioa
- Ekonomia eta industria » Emakumeak lan-munduan (etxetik kanpo)

Laburpena:

Hamasei urte zituela, aita hil zitzaion eta bera lanean hasi zen Sacia lantegian. Soraluzeko osaba bat "Batallón de Trabajadores"-en zigortuta zegoen.

3. Eskola garaiko maisuak, jolasak eta hizkuntza

- **Erref:** SOR-082/004
- **Iraupena:** 0:03:38. **Hasi:** 00:05:52. **Bukatu:** 00:09:30

Gaia(k):

- Euskara » Euskararen egoera
- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Jolasak
- Ohiturak eta bizimodua » Hezkuntza » Eskola

Laburpena:

Amak ez zekien erdaraz. Elgoibarko eskola erdaraz zen. "Don Celestino" Onaindiak (gerran fusilatu egin zutenak) dotrina irakatsi zion. Eskola denborako jolasak azaltzen ditu.

4. Gerratik ihesi

- **Erref:** SOR-082/005
- **Iraupena:** 0:02:30. **Hasi:** 00:09:30. **Bukatu:** 00:12:00

Gaia(k):

- Politika » Gerra zibila (1936-1939) » Ihes egin beharra

Laburpena:

Elgoibarren erreketek nola sartu ziren gogoratzen du. Handik Azkoitiko Madariaga auzora leihorik gabeko autobusean joan ziren, zoruan etzanda. Azkoititik aita Donostiara joan zen, eta laster familia ere bertara joan zen.

5. Euskara debekatuta

- **Erref:** SOR-082/006
- **Iraupena:** 0:03:14. **Hasi:** 00:12:00. **Bukatu:** 00:15:14

Gaia(k):

- Politika » Gerra zibila (1936-1939) » Errepresioa
- Euskara » Euskararen egoera

Laburpena:

Donostian eskola nazionalen ikasi zuen. Euskaraz mintzatzea debekatu egin zioten. Euskaraz egiteagatik, amak Donostian jasandako irainak azaltzen ditu. Donostian jendea edozein etxetatik atera eta fusilatzen omen zuten.

6. Errazionamendu garaiko elikadura

- **Erref:** SOR-082/007
- **Iraupena:** 0:02:00. **Hasi:** 00:15:14. **Bukatu:** 00:17:14

Gaia(k):

- Politika » Gerraostea eta Francoren diktadura » Ekonomia gerraostean

Laburpena:

Soraluzen "salbokonduktoa" atera behar zen herritik irteteko. Donostian "cédula" esaten zioten agiri horri. Errazionamendu garaian jaten zituzten zikinkeriak gogoratzen ditu. Soraluzen zeudela, mendiz bidaltzen zizkieten baserriko jakiak Azkoitiko Madariaga auzoko amaren jaiotetxetik.

7. Soraluzen errazionamenduko estutasunen garaian

- **Erref:** SOR-082/008
- **Iraupena:** 0:02:57. **Hasi:** 00:17:14. **Bukatu:** 00:20:11

Gaia(k):

- Herria, azpiegitura » Herri-antolaketa » Eraikuntzak eta azpiegiturak
- Politika » Gerraostea eta Francoren diktadura » Gerratik itzulera
- Ohiturak eta bizimodua » Osasuna » Gaixotasunak

Laburpena:

Donostiatik irten eta gero ezagutu zituen errazionamenduko estutasunak. Soraluzeko senideak Errege Etxean bizi izan ziren, harik eta hura kanoikadaz hondatu zuten arte. Gero Errekalde kalera joan ziren. Gripe batek eraman zuen aitaren bizia.

8. Gaztetan lanera. Errege Etxea

- **Erref:** SOR-082/009
- **Iraupena:** 0:02:55. **Hasi:** 00:20:11. **Bukatu:** 00:23:06

Gaia(k):

- Ekonomia eta industria » Emakumeak lan-munduan (etxetik kanpo)
- Lantegiak » Ekonomia eta industria » Gipuzkoako lantegiak » Debabarreneko lantegiak
- Politika » Gerraostea eta Francoren diktadura » Gerratik itzulera

Laburpena:

Aita hil zenean, Isidora hasi zen lanean Sacia torlojugintza lantegian. Sacia non zegoen azaltzen du. Errege Etxea botatzeak pena handia eman zion.

9. Gorriak gerraostean

- **Erref:** SOR-082/012
- **Iraupena:** 0:02:13. **Hasi:** 00:25:29. **Bukatu:** 00:27:42

Gaia(k):

- Politika » Gerraostea eta Francoren diktadura » Gerratik itzulera

Laburpena:

Gerran gorrien bandoan ibilitakoak gerraostean oso baztertuak izan ziren Soraluzen.

10. Lantegi ezberdinetan lanean

- **Erref:** SOR-082/013
- **Iraupena:** 0:03:10. **Hasi:** 00:27:42. **Bukatu:** 00:30:52

Gaia(k):

- Ekonomia eta industria » Emakumeak lan-munduan (etxetik kanpo)
- Lantegiak » Ekonomia eta industria » Gipuzkoako lantegiak » Debabarreneko lantegiak
- Politika » Gerraostea eta Francoren diktadura » Gerratik itzulera

Laburpena:

Aita hil zenean, Isidora eta ahizpa gaztea Sacia lantegian hasi ziren lanean. Bertako arduradun negargarri bategatik Kanoi lantegira joan zen Isidora, tornu biragarri batekin bonbentzako espoletak egitera. Bai Sacia-n eta bai Kanoi lantegian, destajuan egiten zuen lan.

11. Inguruko jaiak eta erromeriak

- **Erref:** SOR-082/014
- **Iraupena:** 0:02:46. **Hasi:** 00:30:52. **Bukatu:** 00:33:38

Gaia(k):

- Aisia » Kirola » Futbola
- Aisia » Jai-giroa » Erromeriak
- Aisia » Jai-giroa » Beste toki batzuetara jaietara

Laburpena:

Sacia-n egiten zuen lan Isidoraren senarra izango zenak ere. Zinera eta plazako dantzara joaten ziren. Inguruko herriko jaietara ere joaten ziren. Eibarren ez zegoen futbol zelairik. Elgoibarren, ordea, bai, eta bertara joaten ziren eibartarrak. Ez omen ziren ondo konpontzen bertakoekin. Soraluzetarrak Elgoibarrera asko joaten ziren.

12. Osintxuko erromeria

- **Erref:** SOR-082/015
- **Iraupena:** 0:00:55. **Hasi:** 00:33:38. **Bukatu:** 00:34:33

Gaia(k):

- Aisia » Jai-giroa » Beste toki batzuetara jaietara

Laburpena:

Osintxuko erromeriara ere joaten ziren Soraluzetik. Osintxuko jaietan Soraluzen ere jai izaten zen.

13. Emakume tornulariak; ezkontza

- **Erref:** SOR-082/017
- **Iraupena:** 0:02:25. **Hasi:** 00:35:36. **Bukatu:** 00:38:01

Gaia(k):

- Ekonomia eta industria » Emakumeak lan-munduan (etxetik kanpo)
- Familia eta harremanak » Bikote kontuak » Ezkontzak

Laburpena:

<p>Kanoi lantegian emakume tornulari asko zeuden. Ezkondu zen egunean, ezkondu eta berehala joan ziren eztei bidaiara. Bidaiatik bueltan ospatu zuten ezkon-bazkaria.</p>

14. Abadea preso

- **Erref:** SOR-082/019
- **Iraupena:** 0:02:02. **Hasi:** 00:38:38. **Bukatu:** 00:40:40

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Erlijioa » Elizarekin lotutako pertsonak
- Politika » Gerra zibila (1936-1939) » Errepresioa

Laburpena:

"Don Celestino" Onaindia, Elgoibarko abadea, atxilotu eta Donostiara nola eramán zuten azaltzen du. Ondarretako kartzelara jatekoak nork eramaten zizkion eta noiz desagertu zen ere azaltzen du.

15. Gerra denboran Donostian

- **Erref:** SOR-082/021
- **Iraupena:** 0:03:09. **Hasi:** 00:44:10. **Bukatu:** 00:47:19

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Gaztetako ibilerak
- Herria, azpiegitura » Herri-antolaketa » Eraikuntzak eta azpiegiturak
- Ohiturak eta bizimodua » Hezkuntza » Eskolaz aparteko ikasketak

Laburpena:

Gerra denboran, Donostian bizi zenean, "Buen Pastor"era joaten zen frantsesa ikastera. Militarren intendentzia bera bizi zen kalean zegoen. Donostiako ospitaleko egitura besterik ez zen ageri orduan. Karmeliten elizara ere joaten ziren, zinea ikusi eta txokolatea hartzera.

16. Salbokonduktorik ezin lortu

- **Erref:** SOR-082/023
- **Iraupena:** 0:01:43. **Hasi:** 00:48:22. **Bukatu:** 00:50:05

Gaia(k):

- Politika » Gerraostea eta Francoren diktadura » Gerratik itzulera

Laburpena:

Gerraostean senarrak Brinkolara joateko behar zuen "salbokonduktoa" ezin izan zuen lortu, eta gauez trenbidetik oinez joan zen.

17. Gerraostean herrian baztertuta

- **Erref:** SOR-082/024
- **Iraupena:** 0:01:52. **Hasi:** 00:50:05. **Bukatu:** 00:51:57

Gaia(k):

- Politika » Gerraostea eta Francoren diktadura » Gerratik itzulera

Laburpena:

Gerraostean bere senarrak jasan behar izan zuen egoera latza azaltzen du. Bilbon babestuta egon zenean, mutikoa zela, soldaduei zigarroak eraman eta trukean etxerako jatekoa lortzen zuen.

Ahotsak.eus-eko edukiarekin sortutako dokumentu automatikoa.

2025-12-13

CC-by-sa | Ahotsak.eus

Badihardugu Euskara Elkartea

Markeskua Jauregia, 20600 Eibar

943121775 - ahotsak@ahotsak.com